

OFFENTLIG FÖRVALTNING VID ÅBO AKADEMI I VASA

Bakgrund

Ämnet offentlig förvaltning såsom det är utformat vid Åbo Akademi i Vasa tar fasta på uppbyggnad, beslutsfattande, organisering, budgetering, planering, privatisering, professionalisering, reformer m.m. i anslutning till den kommunala och statliga sektorn. Fokuseringen sker dels ur ett allmänt, dels ett rent finländskt perspektiv.

Ämnet torde lämpa sig inom ramen för vilken samhällsvetenskaplig utbildning som helst. Vare sig en politices magister arbetar inom den offentliga förvaltningen eller ej står denne i regel i kontakt till ifrågavarande sektor och har behov av baskunskap rörande dess struktur och sätt att fungera.

Allmänt

Som kontaktperson och examinator fungerar PD Claus Stolpe. Undantaget utgörs av kursen "Budgetering", som ombesörjs av externa krafter. Tidigare Siv Sandberg, men fr.o.m. läsåret 2006-07 PL Linnea Henriksson.

Tidpunkterna för respektive kurs framgår via Claus Stolpes hemsida, länken "Min undervisning". I anslutning till en kurs sänds information ut via e-mail till de som har antingen socialpolitik eller statskunskap som huvudämne. Dessutom sätts information och anmälningslistor upp i god tid. Närmare bestämt på anslagstavlan utanför aud. B429.

De tidpunkter som anges i undervisningsprogrammet är högst preliminära.

Vid omvandlingen av studieveckor till studiepoäng (2005) har i princip använts koefficienten 1,8. Av praktiska skäl har t.ex. block om 5 sv kommit att omfatta 10 sp. (således $EJ\ 5\ sv \times 1,8 = 9\ sp$) - om än med ev. något större krav än förut.

Ämnesbeskrivning

Såsom självständig disciplin inom Åbo Akademi har ämnet offentlig förvaltning verkat sedan professuren i offentlig förvaltning inrättades 1.1 1979.

Tidigare arrangerades undervisning i offentlig förvaltning inom ramen för ämnet statskunskap, då med preciseringen kommunalkunskap. Den nuvarande lösningen med offentlig förvaltning som separat ämne överensstämmer med den linje som valts vid exempelvis Tammerfors universitet och Universitetet i

Bergen. I exempelvis Sverige samt vid Helsingfors universitet ingår offentlig förvaltning som ett delområde inom statskunskapen.

Inom Åbo Akademi är samarbetet mellan offentlig förvaltning och statskunskap fortfarande livligt, vilket understryks av att professuren i offentlig förvaltning är särskilt inriktad på växelverkan mellan politik och förvaltning. Förvaltningen i det politiska systemet har stått i förgrunden för forskning och undervisning. Under senare år har detta kompletterats med inriktning mot organisationsteori. Den ökande närheten mellan och sammansmältningen av offentlig och privat sektor har varit ett viktigt inslag i forskning och undervisning under senare tid.

Praktikaliteter rörande studierna i ämnet offentlig förvaltning

Till de flesta kurser finns instuderingsfrågor. Inför föreläsningskurserna (punkt 1-5 nedan) sätts anmälninglista upp god tid i förväg (våning B4 i "Kvarnen"). I regel krävs ca. 15 deltagare för att en kurs skall ordnas. Detta brukar inte utgöra något problem.

Respektive kursdel, omfattande minst 5 sp, avläggs i sin helhet. Således går det inte att avlägga en bok i taget. Partiellt godkänd kursdel bör kompletteras med en eller flera kompletteringsuppsatser a' 3 sidor (ej handskrivna). Dessa följer normala uppsatsregler innefattande inledning, avhandling och avslutande diskussion. Kompletteringen skall vara inlämnad inom en månad från att resultatet delges. I annat fall är man tvungen att tentera på nytt i vanlig ordning. Intyg/rekommendation angående behov av praktik (punkt 9) fås av examinator.

För studiehelheten "grundstudier" 25 sp läses basblocket som består av punkt 1-3, totalt 20 sp, samt valfri del a' 5 sp. från någon specialkurs ur punkterna 4-9.

Ämnesstudiehelheten 60 sp offentlig förvaltning består av kurserna i punkt 1-3, totalt 20 sp, samt fyra av de valbara specialkurserna i punkt 4-9. Du får alltså lämna bort två av de valbara kurserna. Men läser du enligt det "gamla" systemet skall du alltså ha 35 sv. Eftersom man enligt det gamla systemet lade något större tonvikt vid bi-ämnena innebär detta att endast en valbar kurs lämnas bort.

Speciellt punkt 9 rekommenderas för längre hunna studerande. Emedan längre fackuppsatser förtjänstfullt övar upp förmågan att analysera och summera fakta utgör dylikt en god övning inför det kommande arbetet med avhandlingen pro gradu, oavsett inom vilket huvudämne denna skall avläggas.

GRUNDSTUDIER

	(25-30 sp)
1. Finlands offentliga förvaltning	8 sp
2. Organisationsteori	6 sp
3. Budgetering	6 sp
Samt: Valbar del av specialkurs från punkterna 4-9	5-10 sp

ÄMNESSTUDIER

(totalt 60 sp., inkl. grundstudierna ovan)

4. Ledarskap och expertis i organisationer (5+5 sp)	10 sp *
5. Medborgaren och inflytandet (5+5 sp)	10 sp
6. Förvaltning och resursutnyttjande (5+5 sp)	10 sp
7. Förvaltning i förändring	10 sp
8. Europakunskap	10 sp
9. Fri specialkurs	10 sp

*) Ersätter kursen ”Professionalism och förvaltning”, jfr. nedan.

FÖRDJUPADE STUDIER

Examen med offentlig förvaltning som huvudämne avläggs vid ESF, nere i Åbo. Vid Åbo Akademi i Vasa kan offentlig förvaltning ej avläggas som huvudämne.

GRUNDSTUDIER

0300.0 FINLANDS OFFENTLIGA FÖRVALTNING

Omfattning: **8 sp**

Mål: Att ge en överskådlig bild av struktur, processer och utvecklingsdrag hos den offentliga förvaltningen i (främst) Finland. Detta framför allt med betoning på den kommunala sektorn. I någon mån även på central nivå samt på regional nivå. Exempelvis reformen (KSSR) rörande de finländska kommunerna har av lätt insedda skäl fått stor uppmärksamhet på sistone.

Litteratur:

Så fungerar kommunen. Finlands svenska kommunförbund, Suomen kunnallisliitto, Helsingfors 2005.

Selovuori, Jorma (red.), *Makt och byråkrati i Finland 1809-1998*. Edita/Statsrådets kansli, Helsingfors 1999.

Christensen, Tom (m.fl.), *Organisationsteori för offentlig sektor.* Liber förlag 2005.

Lundquist, Lennart, *Förvaltning, stat och samhälle.* Studentlitteratur, Lund 1992.

Mäenpää, Olli, *Julkisen hallinnon muutosvaiheista Suomessa.* VAPK-kustannus, Helsinki 1991.

- Arbetsformer: Litteraturstudier, baserade på instuderingsfrågor, kombinerat med föreläsningar, ca. 35 h, samt studiebesök till inrättningar inom den offentliga sektorn. Notera att man inte behöver läsa litteraturen i sin helhet - utan utgående från instuderingsfrågor.
- Examination: Skriftligt förhör. Hela blocket avklaras på en gång. Således inte en bok i taget.
- Rek. tidpunkt: I början av ämnesstudierna, vanligen det första läsåret. Kursen hålls vanligen i januari – ibland dock strax före jul. Detta så att de nyinskrivna skall hinna bekanta sig med sitt huvudämne under hösten. Info via anslag samt grupp-mejl till studenterna.
- Examinator: Claus Stolpe

0301.0 ORGANISATIONSTEORI

Omfattning: **6 sp**

Mål: Att förmedla en klar och överskådlig bild av exempelvis a) utgångspunkterna för, b) innehållet i och c) utvecklingen av organisationsteorier, samt att d) karakterisera särdrag hos förvaltningen såsom organisation. Via föreläsningarna belyses organisationsteoriernas förankring i praktiken genom diverse exempel rörande kravet på anpassningsförmåga gentemot en föränderlig omvärld inom industrivärlden ("det japanska undret", FACIT-krisen m.m.)

Litteratur (valbar):

Eriksson-Zetterquist, Ulla, Thomas Kallin & Alexander Styhre, *Organisatin och organisering.* Liber förlag. Malmö 2005.

Hammarén, Stefan, *Organisationslära. Klassiska frågor, nya perspektiv.* Studentlitteratur, Lund 1997.

Flaa, Paul m.fl., *Introduktion till organisationsteorin.* Studentlitteratur, Lund 1998.

Sandkull, Bengt & Johansson, Jan, *Från Taylor till Toyota. Betraktelser av den industriella produktionens organisation och ekonomi.* Studentlitteratur, Lund 1996.

Bruzelius, Lars H. & Skärvad, Per-Hugo, *Integrerad organisationslära.* Studentlitteratur, Lund 1995.

Styhre, Alexander, *Postmodern organisationsteori.* Studentlitteratur, Lund.

Andersson, Curt, *Organisationsteori.* Studentlitteratur, Lund.

Hansson, Henrik, *Kollektiv kompetens.* Studentlitteratur, Lund.

Holmblad Brunsson, Karin, *Organisationer.* Studentlitteratur, Lund.

Arbetsformer:	Litteraturstudier, baserade på instuderingsfrågor, kombinerat med föreläsningar, ca. 30 h., samt studiebesök till inrättningar inom offentliga sektorn.
Examination:	Skriftligt förhör. Notera att litteraturen är valbar. Endast en del av de böcker som anges skall tenteras.
Rek. tidpunkt:	I början av ämnesstudierna. Kursen hålls så gott som alltid i februari, efter ”Finlands offentliga förvaltning”.
Examinator:	Claus Stolpe

0302.0 BUDGETERING

Omfattning: **6 sp**

Mål: Att ge en översikt över allmän budgeteringsteori samt ge en beskrivning över de juridiska ramarna för planering, budgetering, och redovisning inom finländsk offentlig förvaltning.

Litteratur:

Wildavsky, Aaron, *The New Politics of the Budgetary Process*. Harper Collins, Berkeley 1988.

Oulasvirta, Lasse, *Kunnan talousjohtamisen ihanne ja käytäntö*. Finlands Kommunförbund Acta 70, 1996 + *Kommunallagen* 365/1995.

Meklin, Pentti, *Valtiontalouden perusteet*. VAPK-kustannus, Helsingfors 1991

Arbetsformer: Litteraturstudier i kombination med föreläsningar och övningsarbete. Gästföreläsare/examinator från Institutionen för offentlig förvaltning vid ESF i Åbo.

Examination: Skriftligt förhör. OBS! Endast tre givna tillfällen, vilka slås fast då kursen inleds.

Rek. tidpunkt: I början av ämnesstudierna. Kursen hålles i regel i medlet av vårterminen, strax efter "Finlands offentliga förvaltning" och "Organisationsteori".

Examinator: Linnea Henriksson.

ÄMNESSTUDIER

(kursnr. tillkommer) **LEDARSKAP OCH EXPERTIS
I ORGANISATIONER**

(ersätter 0304.0 **PROFESSIONALISM OCH FÖRVALTNING**)

Omfattning: **10 sp** (5 sp + 5 sp)

Mål: Fördjupa kunskapen om olika former av ledarskap. Liksom i kursens föregångare ”Professionalism och förvaltning” ges en teoretisk och praktisk översikt kring fenomenet professionalism – vilket alltså tangerar detta med expertisens roll inom olika organisationer. Diskussion kring hur allt detta tar sig uttryck samt hur man kan analysera dess roll inom politik och förvaltning.

xxxx.1: del I (5 sp)

Helander, Voitto, *Professiot ja julkisvalta*. Valtionhallinnon kehittämiskeskus, Helsinki 1993.

Stolpe, Claus, *Professionalism bland förtroendevalda*. Åbo 1991.

Stolpe, Claus & Ståhlberg, Krister (red.), *Professioner, politik och förvaltning*. Åbo 1992.

Föreläsningar ingår i del 1! Ej som renodlad läskurs!

xxxx.2: del II (5 sp)

Ruostesaari, Ilkka, *Politiikan professionalisoituminen ja politiikan luokan muotoutuminen Suomessa*. Tampereen yliopisto, Poliitiikan tutkimuksen laitos Julkaisuja 3/98.

Klausen, Kurt Klaudi & Magnier, Annick (red.), *The Anonymous Leader*. Odense University Press 1998.

Montin, Stig, *Moderna kommuner*. Liber förlag 2004.

Arbetsformer:

Litteraturstudier, som i del 1 kombineras med föreläsningar omfattande 25-30 h. Del 2 omfattar enbart litteraturstudier baserat på instuderingsfrågor. Kursen arrangeras i regel vartannat läsår, ibland dock flera år i rad.

Se anslag för närmare information om kursens tidpunkt. Eftersom tentamen i hög grad baserar sig på föreläsningarna rekommenderas studeranden ta del av dessa innan kursen tenteras.

Notera:

Fr.o.m. 2007 ersättare denna kurs alltså kursen ”Professionalism och förvaltning”. Strängt taget utgör kursens namn den största förändringen. Eftersom denna kurs i hög grad har överlappat den kurs med namnet ”Ledarskap och expertis...” som finns vid

ESF/ss fattades beslut om att byta namn på kursen i Vasa – samt efter hand uppdatera innehållet. Bl.a. med en diskussion kring s.k. ”*stealth democracy*”.

Detta innebär samtidigt att de som tidigare har tenterat ”Professionalism och förvaltning” inte kan ta denna kurs; de överlappar varandra i för hög grad. Det skulle helt enkelt innebära att man i någon mån erhåller ”dubbla poäng”.

Examination: Skriftligt förhör. Del 1 må gärna tenteras före del 2. Detta är en rekommendation. Inte ett absolut krav.

Examinator: Claus Stolpe

0305.0 MEDBORGAREN OCH INFLYTANDET

Omfattning: **10 sp** (5 sp + 5 sp)

Mål: Ge en bild av de officiella och inofficiella vägar enligt vilka beslutsfattandet sker inom offentlig förvaltning. Detta genom att ta utgångspunkt i aktuella företeelser som kan te sig intressanta; deliberativ demokrati (”rådslag” etc.), hot och våld gentemot tjänstemän och förtroendevalda, precisering av och diskussion kring fenomen som socialt kapital, nolltolerans etc..

0305.1: del I (5 sp)

Kelling, George L. & Coles, Catherine, M., *Fixing broken windows*. Touchstone, New York, N.Y. 1996.

Esaiasson, Peter & Anders Westholm, *Engagemang och demokrati*. Liber förlag 2005.

Micheletti, Michelle, *Det civila samhället och staten*. Publica, Stockholm 1994.

Putnam, Robert D., *Bowling alone*. Simon & Schuster, New York 2000.

0305.2: del II (5 sp)

Lundquist, Lennart, *Förvaltning och demokrati*. Lund 1991

Pikkala, Sari, *Omgivning, ledarskap och förändring i kommunerna*. Åbo 1993.

Giljam, Mikael & Jörgen Hermansson, *Demokratins mekanismer*. Liber förlag, Lund. 2004.

Jacobsen Dag I. & Jan Thorsvik, *Hur moderna organisationer fungerar*. Studentlitteratur, Lund 1998.

Ahrne, Göran & P. Hedström (red.), *Organisationer och samhälle. Analytiska perspektiv*. Studentlitteratur, Lund.

Arbetsformer:	Litteraturstudier, som i del 1 komb. med föreläsningar a' 25-30 h. Då tentamen i hög grad baserar sig på föreläsningarna rekommenderas studeranden ta del av dessa. Del 2 omfattar enbart litteraturstudier baserat på instuderingsfrågor. Kursen arrangeras i regel vartannat läsår, ibland dock flera år i rad. Se anslag för närmare information om kursens tidpunkt.
Examination:	Skriftligt förhör. Del 1 må gärna tenteras före del 2. Detta är dock inte ett krav, enbart en rekommendation.
Examinator:	Claus Stolpe

0306.0 FÖRVALTNING OCH RESURSENTNYTTJANDE

Omfattning: **10 sp** (5 sp + 5 sp)

Mål: Att ge studeranden en bild av på vilket sätt de offentliga medlen kommer till användning, samt stämna till eftertanke på vilket sätt utrymme eventuellt finns för ett mer effektivt resursutnyttjande.

0306.1: del I (5 sp)

Helander, Voitto, *Kolmas sektori*. Gaudeamus, Helsingfors 1998.

Salminen, Ari, *Julkisen toiminnan johtaminen*. Edita. Helsingfors 2004.

Ryynänen, Aimo. *Kuntien ja alueiden itsehallinto – kehittämismallit*. Edita Publishing. H:fors 2004.

0306.2: del II (5 sp)

Anttiroiko, Ari-Veikko, Arto Haveri, Veli Karhu, Aimo Ryynänen, Pentti Siitonen (red.), *Kuniten toiminta, johtaminen ja hallintasuhteet.* Tampereen yliopistopainos Oy, Juvenes Print. Tammerfors 2005.

Lundquist, Lennart, *Statsvetenskaplig förvaltningsanalys. Problem, trender och program.* Studentlitteratur, Lund 1994.

Dahlberg, M & Vedung, E, *Demokrati och brukarutvärdering.* Studentlitteratur, Lund 2001.

Arbetsformer: Litteraturstudier, baserat på instuderingsfrågor som kan avhämtas från examinator.

Övrigt: Stor del av litteraturen är på finska. Utöver det som anges i samband med målsättningarna ovan uppövas således förmågan att ta del av finskspråkig information på området. Plus att kursen må te sig attraktiv för studeranden med finska som modersmål.

Examination: Skriftligt förhör. Del I kan gärna tenteras före del II. Detta är dock inte ett krav, endast rekommendation.

Examinator: Claus Stolpe

0333.0 FÖRVALTNING I FÖRÄNDRING

Omfattning: **10 sp**

Mål: Att via uppsatsskrivning ge studenterna en bild av pågående förvandlingsprocesser i samhället. Detta med betoning på t.ex. medborgardemokrati, tjänstemann etik, praktiska dilemman i förvaltningens värld etc..

Litteratur (urval från...):

www.intermin.fi/julkaisut. Arbetsrubrik på basen av utredning från finländska inrikesministeriet.

www.sou.gov.se. Arbetsrubrik på basen av SOU (statens offentliga utredningar) i Sverige.

Eventuellt annat, enligt anvisning från examinator. Gemensamt för allt material är att det är tillgängligt via www, exempelvis i form av rapporter från Sveriges kommuner och landsting (www.skl.se) etc..

- Arbetsformer: Fackuppsats baserad på litteraturstudier. Notera att det ingalunda är hela litteraturblocket som skall klaras av, endast det som anvisas av examinator.
- Examination: Ett antal korta uppsatser omfattande totalt 30-35 sidor. Dels utgående från litteraturen, dels från en komparativ utvärdering av det till buds stående materialet. Kursen ger gott om utrymme att få ventilera egna tankar och värderingar speglade mot innehållet i kurslitteraturen.
- Examinator: Claus Stolpe

0307.0 EUROPAKUNSKAP

Omfattning: **10 sp**

Mål: Att via uppsatsskrivning ge studenterna en bild av samhällets förvandlingsprocesser utgående från ett europeiskt perspektiv.

Litteratur (urval, bl.a...):

Opiskellen uudistuvaan unioniin. Edita, Helsingfors 1999 eller senare upplaga

Petersson, O., *Hur styrs Europa? Den politiska maktutövningen i Europas stater.* Stockholm 1995.

Lidström, A., *Kommunsystem i Europa.* Publica 1996.

Jakobsson, B., Læg Reid, P. & Pederson, O., *Europavegar. Konsekvenser av europeiseringen på sentralforvaltningen i de nordiske landene.* Jurist- og Økonomiforbundets forlag, Köpenhamn 2001.

Baldersheim, H., Sandberg, S., Ståhlberg, K. & Øgård, M., *Norden i regionernas Europa.* Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn 2001.

Tallberg, Jonas, *EU:s politiska system.* Studentlitteratur, Lund. 2004.

Eventuellt annat, enl. anvisning från examinator. Litteraturförteckningen uppdateras fortlöpande. Ovanstående närmast som exempel på vad som kan ingå.

Arbetsformer: Fackuppsats baserad på litteraturstudier och arbetsrubriker som erhålls av examinator.

Examination: Korta uppsatser omfattande totalt ca 30-35 sidor. Dels utgående från litteraturen, dels utgående från en komparativ utvärdering av det till buds stående materialet. Kursen ger gott om utrymme att få ventilera egna tankar och värderingar speglade mot innehållet i kurslitteraturen.

Examinator: Claus Stolpe

0309.0 FRI SPECIALKURS

Omfattning: **10 sp** (alt. enl. överenskommelse)

Arbetsformer: Litteraturtent eller uppsats enligt överenskommelse med examinator. Egna önskemål kring uppsatsämne, tentlitteratur etc. beaktas så långt det är möjligt. Den klart vanligaste arbetsformen för kursen utgörs av praktikberättelse från arbete inom offentliga sektorn.

Examination: Fackuppsats alt. praktikberättelse baserad på erfarenheter från arbetsmarknaden. Omfattningen beroende av vilket antal sp. som gäller i enskilt fall.

Rek. tidpunkt: I slutet av ämnesstudierna.

Examinator: Claus Stolpe